

معاونت دانشجویی

اداره بهداشت و درمان - بهداشت محیط

دستور العمل اجرایی مبارزه با پدیکلوزیس سر در دانشگاه

(پاییز ۱۳۹۵)

مقدمه

شپش، حشره خونخوار خارجی بدن انسان است که افراد را در هر سن و جنسی و با هر سطح اجتماعی و اقتصادی که باشد، آلوده می‌سازد، در اقصی نقاط جهان مراکز جمعی مانند خوابگاههای دانشجویی یکی از مهمترین محل‌های بروز آن است. آلودگی به شپش علاوه بر ایجاد مشکلات جسمی برای میزبان، می‌تواند موجب ایجاد مسائل روانی و بیماریهای ثانویه منتقله از طریق شپش شود و لازم است در این زمینه میزان مراقبت در سطح دانشگاه فعال گشته و با تدوین دستورالعمل واحد در کاهش آلودگی و گسترش شیوع آلودگی قدم برداشت. در این راستا دستورالعمل زیر جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

هدف کلی: پیشگیری و کنترل آلودگی به پدیکلوزیس سر در خوابگاههای دانشجویی

اهداف اختصاصی:

الف) آموزش

ارتقاء آگاهی دانشجویان، مراقبین سلامت خوابگاهها، همکاران فرهنگی در زمینه تشخیص، پیشگیری و کنترل آلودگی به پدیکلوز و تداوم آموزش

ب) تشخیص، بیماریابی و درمان

- تشخیص و یافتن موارد آلودگی در خوابگاهها و ارجاع موارد آلوده به اداره بهداشت و درمان دانشگاه

- درمان موارد آلوده

- دستیابی به اطلاعات جامع و آسیب شناسی در خوابگاهها جهت برنامه ریزی برای سالهای آتی

شپش حشره خونخوار خارجی بدن انسان است که قدمت آلودگی به آن به دوران قبل از تاریخ بر می گردد ولی نقش شپش بعنوان ناقل تعدادی از بیماریها (تیفوس، تب راجعه، اپیدمیک و تب خندق) تنها از اوایل قرن اخیر شناخته شده است. اگرچه در مناطق متعددی بهبود وضعیت بهداشتی، اقتصادی و اجتماعی تاثیر بسزائی در کاهش آلودگی به شپش داشته است اما همچنان این انگل گسترده جهانی دارد.

در زمان جنگ و در محل های پر جمعیت بعلت عدم توجه به بهداشت فردی، امکان ایجاد اپیدمیهای بزرگ وجود دارد. شپش در کودکان، بسیار شایعتر از بالغین بوده و در جنس مونث شایعتر از جنس مذکر می باشد. این حشره بدنبال تماسهای نزدیک بین فردی یا هنگامی که افراد در فصول سرد برای تامین گرما لباس های بیشتری می پوشند و بصورت دسته جمعی زندگی می کنند، از شخصی به شخص دیگر انتقال می یابد. شپش مختص جامعه و یا طبقه اجتماعی خاصی نبوده و تمام افراد جامعه را (بخصوص در اپیدمی ها) مبتلا می سازد. شپش پوست را می گزد و خون را خورده و ایجاد خارش و سوزش می نماید، بدنبال خاراندن پوست عوارض گوناگونی مانند زرد زخم ایجاد می گردد.

بالا بردن سطح آگاهیهای جامعه، بهبود رفتارهای بهداشتی، تشخیص و درمان اپیدمیک مبتلایان (بخصوص در مراکز تجمعی جمعیتی مانند خوابگاهها)، از راههای مهم مبارزه با شپش می باشد و هماهنگی و همکاری گسترده بخش بهداشت با سایر بخش های دانشگاه از اقدامات اساسی مبارزه با این حشره محسوب می شود.

مشخصات کلی شپش:

شپش حشره ای کوچک، بدون بال و خونخوار است و می تواند سر، تن و عانه را در انسان آلوده کند. تخم شپش رشک نام دارد و بیضی شکل و سفید رنگ و به اندازه ته سنجاق می باشد و بر حسب نوع به مو و درز لباس ها می چسبد شپش از نظر میزبان اختصاصی بوده و انواع مختلفی دارد بطوریکه از میان آنها تنها انواع خاصی بر بدن میزبان انسانی قادر به طی سیکل زندگی و بقا می باشد و انواع دیگر این حشره بیشتر در حیوانات آلودگی ایجاد نموده و تنها بطور اتفاقی ممکن است انسانی را مبتلا کند. شپش تن و شپش سر بسیار شبیه هم می باشند با این تفاوت که شپش تن کوچکتر و شفافتر از شپش سر است. رنگ آنها سفید مایل به خاکستری بوده و بدنی کشیده، بدون بال و سری نقطه ای دارند.

شپش عانه کاملاً شکل متفاوتی از شپش سر و بدن دارد، بطوریکه پهن تر، کوتاهتر و تیره تر از دو نوع دیگر بوده و شبیه خرچنگ می باشد. تخم شپش بوسیله شپش بالغ ماده بطور محکمی به پایه مو (در مورد شپش سر و عانه) و یا تار و پود لباس (در مورد شپش تن) چسبیده و بصورت یک برآمدگی کوچک کروی و با بیضی شکل بنام رشک تظاهر می نماید. شپش، پوست را سوراخ کرده و بزاق خویش را در زیر پوست تزریق نموده و با مکیدن خون، مواد زائد خویش را نیز دفع می نماید. این تلقیح مواد زائد و بزاق به زیر پوست منجر به ایجاد برآمدگی قرمز رنگ خارش داری می گردد.

شپش سر

شپش سر و رشک‌های آن معمولاً در لابلای موها و بر روی پوست سر بخصوص در نواحی پشت گوش و سپس سر دیده می‌شود ولی در شرایط آلودگی شدید در تمام پوست سر و حتی محاسن و دیگر بخش‌های مودار بدن ممکن است دیده شود و رنگ آن سفید خاکستری است. شپش سر بیش از شپش عانه ولی کمتر از شپش تن قدرت تحرک دارد و لذا ساعت‌ها ممکن است در یک محل توقف و خونخواری نماید. این شپش خود را محکم به تار مو چسبانیده و به خونخواری ادامه می‌دهد و گاهی بندرت نیز به مناطق کم موی بدن مهاجرت نموده ولی هرگز در ابرو و پلک تخم گذاری نمی‌نماید.

انتقال شپش سر عمدتاً در اثر تماس و یا تماس با اشیاء آلوده نظیر حوله، شانه، برس سر، کلاه، روسری، متکا و لباس های خواب و که بطور مشترک مورد استفاده قرار بگیرند و یا اینکه در یک جا به روی هم قرار داده شوند صورت می‌گیرد و یا به وسیله صندلی‌های سالن‌های اجتماعات، کلاسها، وسائل نقلیه عمومی و کمدهای لباس حمام های عمومی و استخرها و ... انتقال داده می‌شود.

انسان‌ها با هر زمینه اقتصادی و اجتماعی در معرض خطر ابتلا به شپش سر قرار دارند این آلودگی بخصوص در مراکز جمعیتی ممکن است همه گیر شود. همچنین آلودگی به این شپش در نزد دختران بیش از پسران و در کودکان شایعتر از بالغین است.

شپش تن:

زیستگاه اصلی شپش تن در درز و چین لباس‌ها بخصوص البسه که نزدیک بدن قرار دارند می‌باشد این انگل لباس را فقط برای مکیدن خون میزبانش ترک می‌کند به همین منظور گاهی آن را شپش لباس هم می‌نامند و این عمل ترک لباس و مراجعه مجدد شپش به سطح بدن بطور مکرر اتفاق می‌افتد.

تخم گذاری شپش تن بر روی رشته‌های پارچه و در درز البسه صورت می‌گیرد. گاهی در شرایط آلودگی سنگین تخم گذاری بر روی موهای ریز بدن نیز صورت می‌گیرد. در این موارد تخم ها در مورد به چند تار مو می‌چسبد ولی در شپش‌های سر و عانه هر تخم تنها به یک تار مو چسبانده می‌شود بعلاوه تخم کمی بالاتر از محل خروج ساقه مو از فولیکول گذارده می‌شود.

انتقال شپش تن عمدتاً توسط البسه خصوصاً پوشیدن لباس زیر دیگران، استفاده از ملحفه و رختخواب مشترک و حوله صورت می‌گیرد. بعلاوه توسط صندلی وسائل نقلیه عمومی و سالن‌ها نیز اتفاق می‌افتد. شپش تن به تغییرات درجه حرارت بسیار حساس است بنحویکه حرارت بیش از ۴۰ درجه سانتیگراد و بدن سرد را تحمل نمی‌نماید و سریعاً آن را ترک می‌سازد. لذا بدن بیمار تب دار را بسرعت ترک نموده و اطرافیان را آلوده می‌سازد. ضمناً این شپش به بوی عرق نیز حساس بوده و بدن عرق کرده را نیز ترک می‌نماید.

شپش تن دور از بدن میزبان بیش از ۱۰ روز قادر به زنده ماندن نبوده و ضمناً بسیار پر تحرک است و می‌تواند از تن و لباس میزبان خارج و میزبان دیگری را برای خود برگزیند که این نحو انتقال در خوابگاهها بیشتر است، از نظر البسه به ترتیب به لباسهای پشمی، پنبه‌ای و ابریشمی علاقه مند است این شپش عمدتاً در مکانهایی با جمعیت متراکم و با وضعیت بهداشتی نامناسب دیده می‌شود.

محل اصلی شناسایی شپش، مشاهده جایگاه اثر شپش بر روی بدن بصورت خراشهای موازی در ناحیه شانه، و در فاصله بین دو کتف قسمت بالای بازوها و سطح داخلی رانها می باشد.

محل گزش در شرایط عادی بصورت لکه های ریز قرمز رنگ و در موارد مزمن بعلت خراش های مکرر و عوارض جانبی حاصله بصورت پوست ضخیم مسی رنگ دیده می شود.

شپش عانه:

زیستگاه اصلی این شپش بطور معمول ناحیه عانه است. اصولا تمایل به محل های مرطوب بدن ولی در مواقع آلودگی شدید در نواحی زیر بغل، سطح داخلی فوقانی رانها و سطح قدامی شکم خصوصا در ناحیه ناف و نوک پستان و سینه در مردان پر مو مشاهده می شود.

این شپش معمولا از طریق تماس جنسی منتقل می گردد. ضمنا در مردان از شیوع و شدت علائم بیشتری برخوردار است و عمدتا خارش ناشی از آن در ساعات عصر و شب معمول تر است. ناحیه عانه، اطراف ناف و سرین و اطراف چشم دیده می شوند. شپش عانه در محل آلودگی بصورت خالهای سیاه رنگ که بصورت حالت گره مانندی در قاعده موها توسط بیمار حس می شود، مورد شکایت فرد آلوده است در این موارد رشک بصورت خالهای سفید رنگ در قاعده مو دیده می شود.

تشخیص:

مورد مشکوک: وجود خارش در ناحیه سر و تن در جامعه آلوده به شپش

مورد احتمالی: وجود ضایعات بصورت خراش جلدی با یا بدون عفونت و وجود آدنوپاتی موضعی در ناحیه پشت گوش و گردن (در آلودگی به شپش سر)، و وجود خراش‌های موازی بین دو کتف بر روی شانه (در آلودگی به شپش تن)، دور ناف ناحیه و عانه (در آلودگی به شپش عانه) و مشاهده رشک در نواحی مودار مطروحه.

مورد قطعی: مشاهده رشک و شپش همراه با مشخصات بالینی فوق

تشخیص‌های افتراقی:

شپش سر: شوره و پوسته ریزی

شپش تن و عانه: اگزما، فولیکولیت، ضایعات قارچی

نکات مهم در بیماریابی و شناسایی افراد آلوده به شپش:

- بالا بردن سطح آگاهیهای بهداشتی دانشجویان مهمترین نقش را در تشخیص به موقع و درمان سریع افراد مبتلا دارد.
- اطلاع رسانی تا در صورت مشاهده آلودگی به شپش به اداره بهداشت و درمان مراجعه و تا تکمیل کامل درمان همکاری نمایند.
- شپش سر عمدتاً در موهای عقب و پشت گردن و بالای گوش زندگی کرده و تخم گذاری (رشک) می‌کند، لذا در هنگام بیماریابی توجه به این نواحی کمک کننده خواهد بود.
- در صورت وجود غدد لنفاوی متورم و دردناک در نواحی پس سر و پشت گوش‌ها حتماً باید به فکر آلودگی به شپش سر بود.
- در مواجهه با هر مورد زرد زخم در ناحیه پوست سر بایستی به فکر آلودگی به شپش سر بوده و از این لحاظ، معاینه و بررسیهای لازمه از نظر شناسایی رشک یا شپش را نیز انجام شود.
- برای یافتن آلودگی به شپش تن حتماً باید درز و چین‌های لباس‌ها را بررسی نمود چرا که فقط در موارد آلودگی بسیار شدید است که می‌توان شپش تن را بر روی بدن مشاهده نمود.
- درمان فردی در آلودگی به شپش تاثیر گذار نیست حتی اگر با بهترین روشها نیز درمان شود. در صورتیکه در مجاورت و تماس نزدیک با یک فرد آلوده به شپش قرار داشته باشد حداکثر تا ۲ هفته بعد مجدداً آلوده می‌گردد لذا مهمترین اصل در مبارزه با شپش انجام درمان دسته جمعی و همگانی و رفع آلودگی از کلیه لوازمات و وسایل مورد استفاده افراد بصورت همزمان است.

درمان:

در کلیه موارد آلودگی به انواع شپش اساس درمان متأثر از رعایت دقیق اصول بهداشت فردی و دسترسی و انجام استحمام منظم و امکان تعویض منظم و صحیح البسه است. ضروری است در کلیه موارد مشاهده آلودگی مراتب به اداره بهداشت یا سایر مراکز مرتبط با برنامه کنترل شپش گزارش و افراد هم اتاقی فرد آلوده و سایر موارد تماس نزدیک وی نیز معاینه و درمان گردند. بدیهی است که گزارش موارد آلودگی به شپش تن به سطح بالاتر نظام شبکه تا سطح ملی بایستی بصورت تلفنی، نمابر انجام گیرد و در اسرع وقت فرم‌های خلاصه اطلاعات بررسی اپیدمیولوژیکی نیز متعاقب آن به سطوح بالاتر و مرکز مدیریت بیماریها بایستی ارسال گردد. در درمان آلودگی به انواع شپش بایستی درمان اپیدمیولوژیک (شناسایی منابع و مخازن آلودگی از طریق بررسی اعضاء اتاق و موارد تماس و درمان دسته جمعی آنها) بعنوان زیر بنای عملکرد کنترلی مورد توجه قرار گیرد در این درمان ضروری است شانه، برس کلاه، روسری، بالش، ملحفه و سایر وسایل شخصی که در انتشار آلودگی نقش دارند نیز از نظر انهدام رشک و شپش اقدام و مورد توجه قرار گیرند. در کلیه موارد بایستی افراد درمان شده یک هفته بعد از درمان اولیه تحت درمان مجدد قرار گیرند. ضمناً تا کید می‌گردد در آموزش افراد آلوده توجه گردد و از هر گونه توهین و برچسب یا افشای موضوع پرهیز شود.

درمان شپش سر:

شستشوی مرتب سر با صابون و شامپو و آب گرم تعداد شپش‌های بالغ را کاهش می‌دهد. **فراورده پرمترین ۱٪**: این دارو بعنوان داروی انتخابی درمان توصیه شده است و بصورت شامپو، محلول سرشوی، پودر، لوسیون و کرم در بازار موجود است. **نحوه استفاده شامپوی پرمترین**: ابتدا موها را با آب مرطوب نموده و سپس با شامپو یا سرشوی ۱٪ موها را کاملاً آغشته نمائید. لازم است کاملاً به کف سر و ساقه موها مالیده و ماساژ داده شود و پس از مدت ۱۰ دقیقه با آب فراوان شسته شود. این مشتقات باعث مسمومیت نمی‌شوند و اثر ابقایی بر موهای سر دارد و تا ۱ هفته در مو باقی می‌ماند و بر روی رشک نیز اثر کشندگی دارند. توصیه می‌شود ضمن بازبینی و معاینه مجدد در صورت بقای مشکل یک هفته بعد درمان تکرار شود. **شامپوی گامابنزن (لیندان)**: حدود ۲ قاشق غذاخوری از شامپو را پس از خیس کردن موها کاملاً به ناحیه پوست سر و ریشه‌ها مالیده و بدقت ماساژ کافی داده شود و پس انجام ماساژ مدت ۴ دقیقه شامپو را بر روی مو ثابت گذاشته و سپس بطور کامل با آب شستشو داده و آن را خشک نمائید. یک هفته بعد نوبت دوم درمان توصیه می‌شود. **استفاده از مالاتیون**: بصورت لوسیون، شامپو و پودر ۵٪ ارائه شده است. این دارو نیز اثر ابقایی داشته و بر رشک اثر کشندگی دارد. در صورت استفاده از لوسیون، ۸ تا ۱۲ ساعت بعد لوسیون را با آب شسته و موها را با شامپوی معمولی بشویید. در این مورد نیز رشک زدایی پس از درمان توصیه شده است. **ترکیبات پیروترئوئید**: پرمترین و مالاتیون را تنها جهت درمان شپش سر توصیه کرده‌اند.

هیچ یک از ترکیبات نمی‌توانند تخم‌ها را که به موها چسبیده‌اند از آن جدا کنند لذا در هر ۲ مورد پس از درمان لازم است با استفاده روش زیر نسبت به جدا کردن رشک‌ها از مو اقدام گردد:

- موها را ابتدا با حوله‌ای مرطوب و آغشته به سرکه به مدت ۳۰ دقیقه مرطوب نمائید سپس با شانه دندانه ریز آغشته به سرکه موهای سر را شانه نمائید به این ترتیب رشک‌ها از موها جدا خواهند شد.
 - کلیه ضایعات عفونت جلدی ایجاد شده بایستی با آنتی بیوتیک مناسب درمان گردد.
- توضیح: کوتاه نمودن موها برای تسهیل در امر شانه کردن و رشک زدایی کمک کننده است.

درمان شپش عانه:

اصولا حذف موهای آلوده بدن تنها راه ساده و موثر درمان این نوع آلودگی محسوب می‌شود. بخصوص در افرادی که ناحیه تناسلی آنها به بعضی از حشره کشهای معمول حساسیت نشان می‌دهد این روش انتخابی بشمار می‌رود علاوه به روش فوق در این مورد نیز می‌توان از شامپو، لوسیون و کرم استفاده نمود. در مورد شامپو همانند درمان شپش سر لازم است به موها شامپو زده و سپس در مورد پرمترین پس از ۱۰ دقیقه و در مورد لیندان پس از ۴ دقیقه بشوئید (در مورد موهای ناحیه عانه، اطراف ناف، سینه و زیر بغل) در مورد پلک و ابروی آلوده ضمن رعایت احتیاطات لازم برای پرهیز از تماس دارو با چشم می‌توان از شکل کرم استفاده نمود. ضمنا از شکل دارویی لوسیون نیز در مورد این نوع شپش بکارگرفته می‌شود. جهت جداکردن رشک از شانه آغشته به سرکه استفاده شود و در آلودگی ناحیه عانه زدودن کامل موها تسهیل کننده درمان خواهد بود.

درمان شپش تن:

در صورت تائید وجود آلودگی به شپش تن بایستی اقدامات ذیل بصورت دقیق انجام شود:

استفاده از لوسیون گامانیزن و پرمترین: لوسیون بایستی بر روی پوست بدن مالیده شود. تعویض کلیه لباس‌ها و شستشوی آنها در ماشین رختشویی و خشک شوئی با حرارت بالا و یا در صورت عدم دسترسی به ماشین رختشوئی، قرار دادن البسه به مدت نیم ساعت درحرارت بیش از ۶۰ درجه سانتیگراد و ترجیحا اتو کردن آنها پس از استحمام فرد آلوده از لباس‌های غیر آلوده به رشک و شپش استفاده نماید.

در صورت وجود آلودگی شدید و وجود خطر انتشار بیماریهای منتقله به وسیله شپش و مشاهده موارد آلودگی در شرایط خاص مثل بحراناها و ... بایستی پودر پاشی مورد توجه قرار بگیرد. نحوه کار به این ترتیب است که دست‌ها، پاها، پشت و جلوی تنه و گردن باید پودر پاشی شوند ضمنا رختخواب‌ها و ملحفه‌ها و البسه نیز باید پودر پاشی گردند. پودر پاشی بصورت هفته‌ای یکبار تا ۴ هفته با پودر گاما بنزن بسیار موثر است.

سایر فعالیت های درمانی:

درمان علامتی خارش پدید آمده در هر سه نوع شپش عبارت است از تجویز آنتی هیستامین‌ها، مثل هیدروکسیزین، توسط پزشک معالج در صورت وجود عفونت ثانویه باکتریال که عمدتاً توسط استافیلوکوک طلایی می‌باشد، باید هر چه سریعتر درمان آنتی بیوتیک را برای حداقل ۱۰ روز شروع کرد. وسایل شخصی و پوششی نظیر کلاه، روسری، امثال اینها بایستی با ماشین لباسشویی و در حرارت بالا شسته و خشک شوند. خشک شویی نیز تاثیر خوبی دارد در غیر اینصورت بایستی به مدت ۳۰ دقیقه با آب جوشانده شوند تا هم شپش و هم رشک‌ها از بین بروند.

توصیه‌های بهداشتی مهم برای مبارزه با آلودگی به شپش :

رعایت بهداشت فردی مهمترین تاثیر در پیشگیری از آلودگی به شپش را دارد.

استحمام مرتب و منظم، شانه کردن موهای سر در روز به دفعات مختلف، تمیز کردن و شستشوی منظم برس و شانه و لباس‌ها، روسری و کلاه و دیگر وسایل شخصی از اصول مهم پیشگیری از شپش می‌باشد. در شرایط گسترش آلودگی به شپش تن آموزش در مورد شستشوی لباس و ملحفه در آب جوش به مدت ۳۰ دقیقه و یا استفاده از ماشین لباسشویی و خشک کن و اتو کردن منظم لباس و بویژه درزهای آن برای از بین بردن شپش و رشک مهم می‌باشد. پرهیز از تماس لوازم شخصی و لباس‌های افراد آلوده و عدم استفاده از کلاه و شانه و برس دیگران بایستی منظم به مردم آموزش داده شود. در موارد آلودگی بسیار شدید، شپش سر حتی از طریق پستی صندلی اتومبیل و اتوبوس، سالن‌های اجتماعات و سمینارها نیز منتقل می‌گردد و بایستی به دانشجویان آموزش داده شود.

در هنگام ورزش و بازی و سایر فعالیت‌ها افراد بعلت گرمی و تعریق بدن، شپش تن لباس را ترک کرده و در نتیجه سایر افراد همجوار را آلوده می‌سازد.

مهمترین امر در مهار شپش عبارتست از بازدید روزانه موی سر و در صورت لزوم بازدید لباس و بدن و مراجعه سریع فرد آلوده به واحدهای بهداشتی درمانی برای درمان

طول موی سر در آلوده شدن به شپش سر نقشی ندارد و امروزه در صورت رعایت مسائل بهداشت فردی و دسترسی به درمان مناسب، کوتاه کردن موی سر ضروری نمی‌باشد.

برخی نکات مهم و کلیدی

با توجه به اینکه آلودگی به پدیکلوزیس بیماری محسوب نمی‌شود و شپش سر نیز هیچ بیماری واگیری را منتقل نمی‌کند لذا غربالگری پدیکلوزیس، جزء سیاستهای جاری برنامه‌های بهداشتی نمی‌باشد در صورتی که موارد آلودگی پیدا شود، لازم است افراد آلوده، هم اتاقی و سایر موارد تماس مورد بررسی و معاینه قرار گیرد و آموزش های ضروری و درمان صحیح و مناسب، صورت پذیرد.

در صورت بروز همه گیری و شرایط اضطراری تشخیص همه گیری و شرایط اضطراری و اقدامات لازم برای کنترل آلودگی با هماهنگی و نظارت کارشناسان مرکز بهداشت، با تشکیل تیم سلامت پیگیری خواهد شد.

لازم است در مواقع بروز آلودگی به شپش سر در خوابگاهها از تعطیلی و سم پاشی سطوح و دیوار اکیدا خودداری شود چون نه تنها اقدام موثر و علمی در کنترل آلودگی نبوده بلکه امکان دارد پیامدهای نامطلوبی هم برای سلامت دانشجویان داشته باشد. در چنین مواقعی درمان صحیح (براساس دستورالعمل) افراد آلوده، و بررسی هم اتاقیهای آنها و پیگیری دو هفته بعد توصیه می‌شود و در صورت ادامه آلودگی تکرار درمان برای افراد آلوده ضروری است.

به دلیل اهمیت پزشکی (عوارض و بیماریزایی) شپش تن، آلودگی با این شپش نیاز به گزارش فوری دارد.

در مواقع آلودگی با شپش تن: گندزدایی همزمان لباسها، وسایل خواب و سایر لوازم شخصی فرد مبتلا، باید بوسیله آب جوش، خشکشویی و اتوی داغ و استفاده از حشره کش‌های موثر (انگل زدایی) انجام گیرد.

از تماس با فرد آلوده به شپش تن تا ۲۴ ساعت بعد از درمان باید جلوگیری شود.

در خصوص شپشک (شپش عانه) توجه به بیماریهای آمیزشی را بایستی مد نظر قرار داد.

بهترین راه کنترل پدیکلوزیس در اماکن عمومی، رعایت اصول بهداشت فردی و محیط از جمله استحمام بدن و شستشوی مناسب لباسها و لوازم شخصی می‌باشد.

در موارد آلودگی به انواع مختلف شپش در صورت عدم رعایت اصول بهداشت فردی و محیط و عدم درمان صحیح و مناسب، موارد عود به وفور مشاهده می‌شود.